

Parochiespiritualiteit

Jaargang 21 | nummer 1 | februari 2025

Centrum voor Parochiespiritualiteit

Heyendaalseweg 300

6525 SM Nijmegen

Tel: 024 - 35 58 029

E-mail: cps.nijmegen@kloosterbrakkenstein.nl

Website: www.parochiespiritualiteit.org

Verschijnt tweemaal per jaar

Samenstelling: Jim Schilder, Tim Schilling,

Mirjam Spruit (stafmedewerkers CPS)

Volg ons

op Facebook

en op X
(Twitter)

IN DIT NUMMER

Podcast	2
Webinar	2
Webinar	2
Recensies	3
Supervisie	4
Catechese	4
Missionaire parochie	4

Hoop en gastvrijheid

Het thema van het huidige jubeljaar is 'pelgrims van hoop', en zowaar, in de voorbije maanden waren er hoopvolle berichten over jongeren en geloof. Het *NOS Journaal* berichtte in december over een opmerkelijke belangstelling voor de orthodoxe kerk. Jongerenwerker Ruben van der Kaap van de Syrisch-orthodoxe kerk in Enschede zei: "Meestal wilden bij ons zo'n vier mensen per jaar gedoopt worden; in 2023 waren het er twaalf en in 2024 hebben zich al rond de veertig mensen aangemeld. We organiseren regelmatig bijeenkomsten en daar komen soms wel vierhonderd jongeren op af."

Bisschop Gerard de Korte van Den Bosch schreef in zijn column in *Nederlands Dagblad*: "In een aantal parochies is er vrij plotseling een toeloop van jonge mensen te constateren. (-) Een aantal van deze jongeren spreken het verlangen uit om de gedoopt te worden." Het is nog te vroeg om hier stellige uitspraken over te doen, vond De Korte, maar je kunt het ook niet afdoen "als een bevlieging". En bisschop Jan Hendriks van Haarlem-Amsterdam zei in *Katholiek Nieuwsblad* bij de lancering van de website explorecatholic.nl: "Overall waar ik nu kom, zie je dat tieners en jongeren aan het zoeken zijn. Ze willen zich verdiepen, ook in het katholieke geloof."

Dat is verrassend. Veel van deze nieuwkomers hebben thuis weinig of niets van het geloof meekregen, en de populaire gedachte was dat ze dus ook geen belangstelling zouden krijgen voor dat oude christendom en de antieke Kerk. Waarom dat nu toch gebeurt, verdient onderzoek, maar het kan te maken hebben met sociale media. Ruben van der Kaap ziet veel aandacht vanuit 'de TikTok-generatie'. Menigeen ontdekt het geloof door bekeerde influencers.

Jonge mensen, schreef De Korte, "tonen een intens spiritueel verlangen" en zoeken "een fundament". Ze staan vaak "wat behoudend in de samenleving en kiezen ook voor een rechtzinnige beleving van het geloof". Dat laatste werd afgelopen najaar ook gesignaleerd bij een boekpresentatie over nieuwe kerkelijke projecten.

Hoe gaan wij als parochies hiermee om? Kunnen wij een thuis bieden aan deze (jonge) mensen en hen helpen hun plek te vinden in de Kerk? En wat vraagt dit van onszelf en onze geloofsgemeenschap? Het thema van de gastvrijheid, toch al belangrijk in de missionaire parochie, krijgt door de onverwachte entree van deze nieuwkomers een nog grotere urgentie. (JS)

Podcast

Kloostercast

KRO-NCRV produceert een podcast met bijdragen van religieuzen: *Kloostercast*. Van oktober tot Pinksteren verschijnt dagelijks een nieuwe aflevering van vijf minuten, waarin een religieus een thema bespreekt vanuit zijn of haar spirituele achtergrond. Zoals de omroep het omschrijft: “Kloosterlingen onderzoeken actuele thema’s als verlangen, armoede en mentale gezondheid, en laten zien dat de eeuwenoude kloosterkennis verrassend relevant is.” Het kan gaan over het gebruik van je talenten, over zelfspot, over een heilige of over het evangelie van de zondag.

Eén van de deelnemende religieuzen is sacramentijn en CPS-stafmedewerker **Jim Schilder sss**. De podcast is te beluisteren op de site: kro-ncrv.nl/programmas/kloostercast en bij podcastdiensten als Spotify.

Boekpresentatie: *Te gast in de kerk*

Hoe beleven bezoekers van buiten kerkelijke vieringen? Dat heeft theoloog René van Loon onderzocht. Op **vrijdag 21 maart** wordt het boek met zijn bevindingen gepresenteerd in **Almere**. Daarna volgen reacties – waaronder die van CPS-stafmedewerker Tim Schilling – en enkele workshops. Belangstellenden zijn van harte welkom!

Het onderzoek werd gedaan met medewerking van het CPS en andere organisaties. Vijftig plaatselijke kerken (katholiek, protestants en evangelisch) nodigden buitenstaanders uit om hun viering te bezoeken. 152 mensen deden dat en vulden daarna een vragenlijst in over gastvrijheid, muziek, het ervaren van God en meer.

Deze studiemiddag vindt plaats in Misiecentrum De Wegwijzer in Almere van 13.30 uur tot 18 uur, aansluitend is de mogelijkheid voor een diner. Voor informatie, kosten en aanmelding ga naar www.pepredikanten.nl. Voor een bespreking van het boek, zie pagina 3.

Webinar

De kunst van het liturgie vieren

Dinsdag 27 mei 2025
van 14.00 tot 15.15 uur

Als voorganger faciliteert de priester de actieve deelname van de gelovigen aan de eucharistieviering. Hij wil hun ontvankelijkheid voor Gods gaven verhogen, opdat de ontmoeting met God bewust en vruchtbaar gebeurt. Dit vergt een goed doordacht en fijngevoelig liturgisch handelen van de kant van de priester. Het voorgaan in de eucharistieviering kunnen we zien als een geestelijke kunstvorm, waarin zowel priester als leken gelovige kan blijven groeien.

Als bijdrage aan dit groeiproces biedt het CPS een webinar aan onder leiding van **br. Johan te Velde o.s.b.**, liturgist (gepromoveerd aan de KU Leuven) en monnik van de benedictijner St. Willibrordsabdij te Doetinchem. Hij is de auteur van onder meer *Thuiskomen in de liturgie – Liturgische catechese voor parochianen*.

De webinar begint met een lezing van Te Velde, waarin hij stilstaat bij enkele principes en elementen die bepalend zijn voor de eucharistieviering. De principes: liturgie is gebed; liturgie is teken; liturgie is gemeenschap. De elementen: stilte; gebaren en houdingen; de locaties; heilige communie. Na de lezing is er ruimte voor vragen en uitwisseling.

De webinar is bedoeld voor priesters, pastorale beroepskrachten, leden van liturgische werkgroepen, en allen die hun inzicht in de eucharistieviering willen verdiepen.

Belangstelling? Aanmelding graag via de website van het CPS of via cps.nijmegen@kloosterbrakkenstein.nl

Webinar

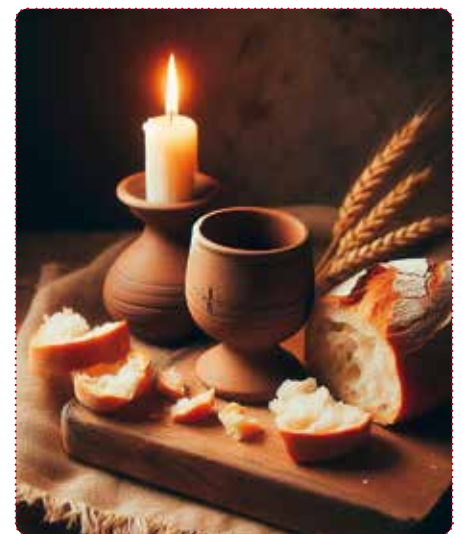
De uitdaging in Johannes 6

Dinsdag 17 juni 2025
van 20.00 tot 21.00 uur

Op Sacramentsdag (22 juni) staat de eucharistie centraal. Drie evangelisten hebben de instelling van de eucharistie beschreven, maar de vierde evangelist niet: Johannes. Het samenzijn van Jezus en zijn leerlingen op de avond voor zijn kruisiging komt bij Johannes wel aan de orde, maar hij legt andere accenten, zoals de voetwassing voorafgaande aan de maaltijd. De instelling van de eucharistie komt verborgen langs op een ander moment: in de befaamde ‘broodrede’.

Die rede van Jezus staat beschreven in Johannes 6 – het enige hoofdstuk in de Bijbel dat tijdens de zondagsmis in zijn geheel wordt gelezen, en wel op vijf achtereenvolgende zondagen in de zomer van het b-jaar. Het is dan ook een heel bijzonder hoofdstuk, met een belangwekkende inhoud. Hier zegt Jezus in het openbaar: “Ik ben het brood des levens” en “Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven”.

Tijdens een webinar op 17 juni 2025 zal pater sacramentijn en CPS-stafmedewerker **Jim Schilder sss** ingaan op dit eucharistische hoofdstuk van Johannes. We zullen overwegen hoe provocerend Jezus’ woorden zijn, hoe Hij de mensen uitdaagt tot het maken van een fundamentele keuze, en hoe zijn optreden in een bepaald opzicht een grote mislukking is. Ook roept het de vraag op wat de eucharistie voor ons betekent.

Belangstelling? Aanmelding graag via de website van het CPS of via cps.nijmegen@kloosterbrakkenstein.nl

Recensie

Heilige woorden

Daniël De Waele

Helaas hebben we de Bijbel niet als compleet boek vanuit de hemel ontvangen. In tegendeel, het meest verkochte boek ter wereld kent een ingewikkelde ontstaansgeschiedenis, en dat geldt ook voor het tweede, kortste en meest populaire deel ervan: het Nieuwe Testament. Hierover heeft Daniël De Waele, voormalig docent aan het Hoger Instituut voor Protestantse Godsdienstwetenschappen in Brussel, een informatieve en toegankelijke “rondleiding” geschreven “voor de geïnteresseerde leek”.

De Waele beschrijft de ontstaansgeschiedenis, kenmerken en mogelijke auteurs van de vier evangeliën, als ook de onderlinge verschillen. Hij vertelt wie Paulus was en bespreekt zijn – soms moeilijke – brieven, als ook de brieven van andere auteurs, en het raadselachtige boek Apokalyps. De Waele gaat in op de betrouwbaarheid van de teksten, die immers zijn gebaseerd op vele losse fragmenten en kopieën; daarin zijn ooit wijzigingen aangebracht, er werden fouten gemaakt bij het overschrijven, et cetera. Ook vertelt hij hoe de samenstelling van het Nieuwe Testament tot stand is gekomen, en waarom boeken als het Tomas-evangelie ontbreken.

Daarnaast besteedt De Waele aandacht aan geschriften uit de begintijd van het christendom, deels van auteurs die de apostelen nog hebben gekend. Hij schetst hoe zij de boeken van het Nieuwe Testament hebben verstaan en uitgelegd. Ook besteedt hij een hoofdstuk aan de vraag hoe het thema van “de historische Jezus” door de eeuwen heen is behandeld.

De hoofdstukken van dit omvangrijke boek kunnen los van elkaar worden gelezen, en lenen zich goed voor een serie bijeenkomsten in de parochie. (JS)

Recensie

Op het kompas van de vreugde – Ignatius van Loyola als levensgids

Nikolaas Sintobin

Nieuwsgierig begon ik met het lezen van het nieuwe boek van Nikolaas Sintobin. Deze pater jezuïet en internetpastor probeert het gedachtengoed en de wijsheid van Ignatius van Loyola (1491-1556), de stichter van de jezuïeten, toegankelijk te maken voor mensen van deze tijd.

Inhoudelijk vond ik het boek sterk – ik merkte dat ik af en toe echt aan het denken werd gezet – maar ook ervoer ik al lezende dat de vreugde in mij toenam: “Ja, het is mogelijk om in deze tijd met Jezus te leven.” Datgene wat Ignatius aanreikt is geen kant-en-klare oplossing van ‘zo moet je christelijk leven’. Het is veel meer een ontdekkingstocht van hoe God zich in jouw leven toont en vervolgens proberen om Hem daar op het spoor te komen. Ignatius van Loyola en Nikolaas Sintobin zie ik als twee grote broers die deze weg al zijn gegaan, en in het geval van Sintobin, nog gaan.

Een glimlach kwam op mijn gezicht toen ik las dat de pasbekeerde Ignatius doorsloeg in zijn godsdienstige praktijken om de heiligen over wie hij gelezen had te overtreffen. En hoe Ignatius langzamerhand leerde om alles wat hem gegeven is – ook zijn sterke en zwakke kanten – meer en meer te ordenen naar wat hij meende dat God van hem vroeg. Wat een enorme wijsheid geven Ignatius en Sintobin ons anno 2025 mee! Een mooi boekje als persoonlijke bezinning in dit Jubeljaar, maar ook een aanrader om met een groep te lezen. (MS)

“Het enige wat wij moeten verlangen en kiezen is wat ons dichter brengt bij het doel waarvoor wij geschapen zijn.”
(Ignatius van Loyola, p. 41)

Recensie

Te gast in de kerk - Zo beleven bezoekers van buiten de kerk een dienst

René van Loon

We willen graag dat buitenstaanders aansluiten bij onze geloofsgemeenschappen, maar wat vinden ze als ze werkelijk langskomen? Hoe gastvrij en aantrekkelijk zijn onze kerken eigenlijk? Deze vraag houdt René van Loon, predikant en schrijver, al een hele tijd bezig. Nu heeft hij er onderzoek naar gedaan. Zijn bevindingen reikt hij aan in *Te gast in de kerk*.

Voor zijn onderzoek heeft Van Loon 152 mensen bereid gevonden om een voor hen onbekende kerk te bezoeken. Dat waren mensen die normaliter geen kerkganger waren. Na afloop van het bezoek vulden ze een vragenlijst in. Wat vonden ze van het gebouw, de mensen, de muziek, de gesproken woorden, de rituelen? Wat was hun totale indruk? Zowel protestantse als katholieke kerken werden bezocht.

Het CPS, dat al eerder met Van Loon heeft samenwerkt (rond zijn boek over kerkelijke vernieuwing, *Lente in de kerk*), is ook betrokken geweest bij dit project. We zijn blij met het resultaat. *Te gast in de kerk* geeft veel stof tot nadenken voor de parochie die meer gastvrij wil worden. Daarnaast bevat het boek een leerzame Bijbelse bezinning over de betekenis en het belang van gastvrijheid.

Samenvattingen, grafieken en citaten maken de bevindingen overzichtelijk en concreet. Aan het eind staat een boeiend interview met theoloog Stefan Paas, en ook Van Loons tien aanbevelingen voor geloofsgemeenschappen die meer gastvrij willen zijn. Warm aanbevolen! (TS)

Supervisie

Individuele supervisie

Foto: Gerd Altmann van Pixabay

Loop je als priester, diaken, pastoraal werker of bisdommedewerker (m/v) tegen dingen aan in het pastorale werk of bij het samenwerken met anderen? Heb je behoefte om daar met iemand over te reflecteren? Dan is een supervisietraject misschien iets voor jou. Zelf heb ik veel aan supervisie gehad: het heeft me meer inzicht gegeven in mijn eigen overtuigingen en handelen. En het heeft mij geholpen om soms dezelfde situatie op een andere manier aan te pakken.

Ik heb een plek vrij voor individuele supervisie op de woensdagmorgen (een supervisietraject beslaat 10 bijeenkomsten). De supervisie kan plaatsvinden in Nijmegen of online. Ik kan je eventueel ook helpen met het vinden van een supervisor bij jou in de buurt.

Voor meer informatie, ook over de kosten, neem contact met me op: Mirjam Spruit, stafmedewerker CPS en tens supervisor (geregistreerd bij de LVSC) mirjamspruit.cps@kloosterbrakkenstein.nl

De eucharistie en gastvrijheid

De eucharistieviering is een leer- en oefenplek van gastvrijheid. Hier openen we ons hart voor God en onze naasten. God is de ware gastheer van de viering. Hij nodigt ons uit, vangt ons op en gaat ons voor. Door onze deelname schuiven we aan bij de hemelse maaltijd.

Mooi weetje: ons woord *hostie* komt van het Latijnse *hostia*, wat 'slachtoffer' betekent; maar *hostie* gaat ook terug naar het indo-europees woord *ghosti*, dat 'vreemdeling' en ook 'gast' betekent. In het Engels zie je deze connectie terug in de woorden *host* ('gastheer'), *guest*, *hospitality*, *hostel*, *hospital*, *hostile* en *hostage*. Deze begrippen zijn met elkaar verbonden. Kortom: de hostie van de Mis verwijst naar God, die zowel gastheer als gast als slachtoffer is. (TS)

Catechese

Nieuw: Sycamore to go op YouTube

Eerder schreef het CPS al over het materiaal *Sycamore*. Het zijn 20 korte films die het katholieke geloof op toegankelijke wijze uitleggen: eenvoudig en diepgang gaan op een mooie wijze samen. Vanuit diverse parochies horen we terug dat ze dankbaar gebruikmaken van dit materiaal en dat het mensen helpt om met elkaar in gesprek te gaan over het katholieke geloof.

Deze 20 films bestaan ieder uit 3 delen en ze zijn nu afzonderlijk beschikbaar via YouTube. Het gaat dus in totaal om 60 korte video's van zo'n 6/7 minuten over allerlei aspecten van het katholieke geloof, zoals de persoon van Jezus, de sacramenten of de sociale leer van de Kerk. Handig voor bijvoorbeeld ouderavonden van de eerste communie of het vormsel, evangelisatie-activiteiten of bij de koffie na de zondagsviering.

Voor meer informatie kun je terecht bij het *Katholiek Alpha Centrum*, dat ervoor heeft gezorgd dat dit van oorsprong Engelse materiaal beschikbaar is voor het Nederlandstalige taalgebied: <https://www.rk-alphacentrum.nl/sycamore>

Tweedaagse Missionaire Parochie conferentie in 2026

Van **woensdagavond 11 maart t/m vrijdag 13 maart 2026** vindt er een **tweedaagse Missionaire Parochie conferentie** plaats in Veenendaal. Tijdens deze conferentie is er meer ruimte voor diverse seminars in kleinere groepen dan op de eendaagse conferenties.

Noteer deze datum vast in je agenda en kom met zo veel mogelijk mensen uit je parochie! Het is een unieke kans om iets langer met elkaar op te trekken en ondergedompeld te worden in het gedachtengoed van de missionaire parochie.

Missionaire parochie

DE MISSIONAIRE PAROCHIE

Waar gaat het nu om bij de 'Missionaire Parochie'?

'Missionaire parochie' is een term die je de afgelopen jaren veel hoort klinken in katholiek Nederland. Vaak wordt dan gesproken over 'het hoe': hoe kan een parochie in deze tijd (meer) missionair worden? Dan gaat het over methoden en over 'best practices'. Natuurlijk kunnen we veel van elkaar leren als het daarover gaat. Maar dat is niet de kern waar het in een missionaire parochie om draait.

Onder de methoden en 'best practices' herontdekt een parochiegemeenschap waartoe zij geroepen is namelijk om mensen bij Jezus Christus te brengen, zodat zij in de gelegenheid worden gesteld om Hem te ontmoeten (zie o.a. Mt. 28,19-20). Soms hebben we als parochie deze missie uit het oog verloren en zijn we heel hecht geworden als gemeenschap, maar zijn we vergeten dat een parochie er ook is voor diegenen die er (nog) niet zijn. Dit vraagt **een cultuuromslag** in het denken en doen van een parochie. Een cultuuromslag die niet bij de ander, maar bij onszelf begint. Met andere woorden, ik kan pas anderen helpen om Jezus te volgen als ik zelf ook leerling van Jezus ben. Dat vraagt van een ieder van ons om **een dagelijkse bekering**. 'Leerling van Jezus zijn' wil zeggen dat je er nooit bent, dat we altijd met vallen en opstaan in dit leven op weg blijven, Hem achterna. Het is een grote genade als we dat mogen doen binnen een geloofsgemeenschap met mede-pelgrims die deze weg ook proberen te gaan. Als mensen van buiten dat zien en ervaren, zullen zij zich uitgenodigd voelen om zich – met hulp van Gods genade – te openen voor God en zijn Kerk. Als zij hierop antwoorden, worden ook zij uitgenodigd om 'missionaire leerlingen' te worden, binnen én buiten de parochie, op de plaats waar God hen roept. Een missionaire parochie wil daartoe telkens weer mensen toerusten en uitzenden.

 Centrum
voor parochiespiritualiteit
Voor vitale, missionaire parochies